

Voimassaoloaika
Allekirjoituspäivä - toistaiseksi

Kumooa
MIGDno-2021-1775

Kohderyhmä
Maahanmuuttovirasto

Säädösperusta
Laki Maahanmuuttovirastosta 2.1 §

Ohje D-viisumin menettelystä ja edellytyksistä

Maahanmuuttovirasto antaa ohjeen pitkäaikaiseen viisumiin eli D-viisumiin liittyvien säännösten soveltamisesta. D-viisumi voidaan myöntää joko nopeuttamaan maahanpääsyä tietynlaisen oleskeluluvan saamisen jälkeen tai sitten mahdollistamaan maahanpääsy henkilölle, jolla on oleskelulupa, mutta joka ei voi käyttää maahanpääsyyn omaa oleskelulupakorttiaan.

Ohjeen tarkoituksena on tukea lain yhdenmukaista soveltamista Maahanmuuttovirastossa. Ohjeen tavoitteena on myös edistää viivytyksetöntä päätöksentekoa, asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua sekä neuvontavelvoitteen ja palveluperiaatteen asianmukaista toteuttamista virastossa. Ohjeella on määrä antaa suuntaviivat lain yhdenmukaiselle soveltamiselle, mutta ohje ei yksittäisessä tapauksessa ole sitova, koska yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädetään lailla. Jos ohje on yksittäisessä tapauksessa ristiriidassa lain tai muun velvoittavan normin kanssa, ohjetta ei pidä soveltaa.

Ylijohtaja

Ilkka Haahtela

Erityisasiantuntija

Pekka Lindroos

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 12.05.2023 klo 11:34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi	Aluehallintovirastot
	Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
	Hallinto-oikeudet
	Korkein hallinto-oikeus
	Oikeuskanslerinvirasto
	Poliisihallitus
	Rajavartiolaitos
	Sisäministeriö/maahanmuutto-osasto, poliisiosasto, rajavartio-osasto
	Suojelupoliisi
	Työ- ja elinkeinoministeriö
	Ulkoministeriö/KPA-20
	Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	4
1 D-viisumin tarkoitus, tausta ja soveltamisala lyhyesti.....	4
2 D-viisumin hakeminen	5
2.1 Milloin, miten ja missä tilanteessa D-viisumia voi hakea	5
2.2 D-viisumin suhde lyhytaikaista viisumia koskeviin vaatimukseen	6
2.3 Hakemuksen lain mukaiset liitteet	6
2.3.1 Kaikki hakijat	6
2.3.2 Oleskelulupakortin menettäneet	6
2.4 Henkilöllisyyden tarkistaminen.....	7
2.5 Hakemusmaksu	7
3 D-viisumin edellytykset	8
3.1 D-viisumi maahanpääsyn nopeuttamiseksi.....	8
3.1.1 Ulkomaalaislain 17 c §:n 1 momentti	8
3.1.2 Säännöksen soveltamisesta tarkemmin.....	8
3.2 D-viisumi oleskelulupakorttinsa ulkomailla menettäneille.....	10
3.2.1 Ulkomaalaislain 17 c §:n 2 momentti	10
3.2.2 Säännöksen soveltamisesta tarkemmin.....	10
3.3 Matkustusasiakirjan voimassaolo	12
3.4 SIS-tarkistus	13
3.5 Muu selvittäminen	14
3.5.1 D-viisumi maahantulon nopeuttamiseksi.....	14
3.5.2 D-viisumi oleskelulupakortin menettäneille	14
4 D-viisumin myöntäminen ja voimassaolo	14
4.1 Myöntäminen.....	14
4.2 Voimassaolo ja matkustaminen	15
5 D-viisumin peruuttaminen.....	15
5.1 Peruuttamisen edellytykset.....	15
5.2 Peruuttamismenettely.....	15
6 D-viisumin tiedoksianto.....	16
7 D-viisumia koskeva muutoksenhaku.....	16

Tiivistelmä

Tämä ohje koskee pitkäaikaista viisumia eli D-viisumia. D-viisumi voidaan myöntää joko nopeuttamaan maahanpääsyä tietynlaisen oleskeluluvan saamisen jälkeen tai sitten mahdollistamaan maahanpääsy henkilölle, jolla on oleskelulupa, mutta joka ei voi käyttää maahanpääsyyn omaa oleskelulupakorttiaan.

- 1 luvussa taustoitetaan asiaa ja kerrotaan lyhyesti, mistä D-viisumissa on Suomessa kyse
- 2 luvussa kerrotaan siitä, miten, mistä ja millaisilla liitteillä D-viisumia haetaan ja kuka sitä voi hakea
- 3 luvussa kerrotaan D-viisumin edellytyksistä eli siitä, millaisissa tilanteissa ja millaisille hakijoille D-viisumi voidaan myöntää
- 4 luvussa kerrotaan siitä, miten ja kuinka pitkäksi aikaa D-viisumi myönnetään ja mitä D-viisumi käytännössä mahdollistaa hakijalle
- 5 luvussa kerrotaan siitä, milloin D-viisumi tulee peruuttaa ja miten se tapahtuu
- 6 luvussa kerrotaan siitä, miten D-viisumia koskeva päätös annetaan hakijalle tiedoksi
- 7 luvussa kerrotaan siitä, miten D-viisumipäätöksestä voidaan valittaa hallintotuomioistuimelle ja kuka valituksen voi tehdä

1 D-viisumin tarkoitus, tausta ja soveltamisala lyhyesti

Niin sanottu D-viisumi on pitkäaikainen viisumi, jollaisen Euroopan unionin jäsenvaltiot voivat mahdollistaa omassa lainsäädännössään yli 90 päivän, mutta korkeintaan vuoden oleskelua varten.

D-viisumi tuli ensimmäistä kertaa Suomessa käyttöön 1.6.2022 ja koski siinä vaiheessa erityisasiantuntijoita, EU:n sinisen kortin haltijoita, ICT-lain mukaisia asiantuntijoita, kasvuyrittäjiä sekä kaikkien edellä mainittujen perheenjäseniä.¹

Myöhemmin soveltamisalaan lisättiin opiskelijat, tutkijat, yrityksen yli- ja keskijohto (ml. ICT lain mukaiset johtajat), sertifioitujen yritysten työntekijät sekä korttinsa ulkomailla menettäneet². Lakimuutoksia alettiin soveltaa 1.4.2023, paitsi yli- ja keskijohdon osalta jo 22.12.2022. Näissäkin tapauksissa perheenjäsen voi saada D-viisumin, pois lukien kuitenkin korttinsa menettäneet.

D-viisumin voi tällä hetkellä saada ulkomailla oleva hakija, joka samalla saa tai on aiemmin saanut oleskeluvan:

- erityisasiantuntijana,

---

¹ Lakimuutos 121/2022 (HE 122/2021)

² Lakimuutokset 1088/2022 ja 216/2023 (HE 99/2022 ja 114/2022)

- Euroopan unionin sinisen kortin perusteella,
- kasvuyrittäjänä,
- sisäisen siirron saaneena asiantuntijana tai johtajana,
- tutkijana tai opiskelijana,
- sertifioidun työnantajan työntekijänä (vain Ulkl 5 luvun mukaiset luvat),
- yrityksen yli- tai keskijohdon edustajana tai
- edellä mainittujen perheenjäsenenä.

Näissä tapauksissa D-viisumin tarkoituksena on **nopeuttaa sellaisen ulkomailla olevan hakijan maahantuloa, joka on juuri saanut edellä mainitulla perusteella oleskeluluvan**. Käytännössä hakijan ei tarvitse odottaa oleskelulupakortin toimittamista ulkomailla, vaan hän voi saapua D-viisumilla Suomeen ja saada kortin itselleen täällä (lain sanamuodossa soveltamisalaa ei tosin ole tiukasti rajattu vain tähän tilanteeseen, ks. tarkemmin jäljessä luvut 3.1.1 ja 3.1.2).

Lisäksi D-viisumin voi saada Suomeen palaamiseksi sellainen ulkomailla oleva voimassa olevan oleskeluluvan haltija, jonka **oleskelulupakortti on kadonnut, anastettu, vanhentunut tai se ei muusta vastaavasta syystä ole hakijan hallussa tai käytettävissä**. Tällöin hakijan on esitettävä oleskelulupakortin menettämisestä selvitys.

Lyhytaikaisiin eli alle 90 päivän oleskelua varten myönnettäviin Schengen-viisumeihin liittyy niin sanottu **paluuehto**, joka estää myöntämästä niitä hakijoille, jotka eivät aio poistua Schengen-alueelta 90 päivän kuluessa. Niitä ei siksi voida myöntää henkilöille, joille on myönnetty oleskelulupa eikä käyttää edellä kuvattuihin tarkoituksiin.

2 D-viisumin hakeminen

2.1 Milloin, miten ja missä tilanteessa D-viisumia voi hakea

D-viisumia on aina haettava ulkomailla käsin. Hakeminen sähköisesti on lain puolesta sallittua niissä tilanteissa, joissa se on teknisesti mahdollista. Sähköinen hakeminen ei kuitenkaan ole pakollista, vaan myös paperisen hakemuksen tulee olla valittavissa.

Edustusto voi lain mukaan ulkoistaa D-viisumia koskevat tehtävänsä vastaavasti kuin oleskelulupatehtävät, joten hakemuksen vastaanottamisen ja/tai hakijan tunnistamisen saattaa käytännössä hoitaa myös ulkoinen palveluntarjoaja.

Kun puhutaan muista tilanteista kuin oleskelulupakorttinsa menettäneistä, D-viisumi voidaan myöntää sellaiselle hakijalle, jolle on myönnetty tietynlainen oleskelulupa (ks. tarkemmin jäljessä luvut 3.1.1 ja 3.1.2). Viisumin tarkoituksena on tällöin Suomeen saapumisen nopeuttaminen käytännössä. Hakijoita voidaan siten etukäteen ohjeistaa ja neuvoa niin, että D-viisumia kannattaa hakea samaan aikaan kuin kyseistä oleskelulupaa, ellei hakijalla ole jo

sellaista. Jos asiakas neuvonnasta huolimatta ja edellä sanotusta tietoisena haluaa hakea D-viisumia tilanteessa, jossa hänellä ei ole sen saamiseen oikeuttavaa oleskelulupaa tai hakemusta vireillä sellaisen saamiseksi, hakemus otetaan vastaan ja ratkaistaan lain mukaisesti.

Kun kyse on oleskelulupakorttinsa menettäneistä, oleskelulupa voi olla myönnetty millä perusteella tahansa, kunhan se on yhä voimassa. Olennaista on tämän lisäksi se, että hakija haluaa päästä Suomeen, mutta se ei oleskelulupakortin puuttumisen, vanhentumisen tai rikkoutumisen vuoksi onnistu.

2.2 D-viisumin suhde lyhytaikaista viisumia koskeviin vaatimuksiin

D-viisumin hakemista ei ole laissa tai muuten sidottu siihen, olisiko hakija kansalaisuutensa vuoksi velvollinen hankkimaan lyhytaikaisen viisumin alle 90 päivän oleskelua varten vai olisiko hän vapautettu kyseisestä velvollisuudesta³. Myös hakija, joka voi saapua Schengen-alueelle viisumivapaasti alle 90 päivän oleskelua varten, voi siis hakea D-viisumia. Tarve voi ilmetä esimerkiksi silloin, jos hakija on käyttänyt viisumivapaan oleskelunsa sallitun ajan ennen oleskeluluvan hakemista.

Hakijoita tulee kuitenkin neuvoa D-viisumin tarkoituksesta ja tarpeesta niin, etteivät sitä turhaan hae sellaiset henkilöt, jotka voivat saapua Suomeen viisumivapauden perusteella. Jos asiakas neuvonnasta huolimatta haluaa hakea viisumia jossain muussa tilanteessa, hakemus otetaan vastaan ja ratkaistaan lain mukaisesti.

2.3 Hakemuksen lain mukaiset liitteet

2.3.1 Kaikki hakijat

D-viisumia koskevaan hakemukseen on ulkomaalaislain 17 b §:n 2 momentin mukaan liitettävä **kasvokuva** sekä voimassa oleva **matkustusasiakirja**.⁴

Jos jompikumpi edellä mainituista liitteistä puuttuu eikä hakija kehotuksesta huolimatta täydennä hakemustaan, hakemukseen voidaan tehdä kielteinen päätös ulkomaalaislain 17 b §:n 2 momentin ja 7 §:n 2 momentin perusteella.

2.3.2 Oleskelulupakortin menettäneet

Edellä mainitut liitteet koskevat myös oleskelulupakortin menettäneitä. Lisäksi kortin menettämisestä on aina esitettävä **selvitys**.

Selvitys voi olla kyseisen maan viranomaisille tehty katoamisilmoitus tai rikosilmoitus, jos sellainen on saatavissa. Vähintään hakijan on annettava oma

---

³ Ks. EU:n komission lista maista, joiden kansalaisilta vaaditaan viisumi sekä maista, joiden kansalaisilta sitä ei vaadita: https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files/2020-09/visa_lists_en.pdf

⁴ Matkustusasiakirjan tulee olla ulkomaalaislain 13 §:ssä tarkoitetun matkustusasiakirjaluetellon I, II tai III osassa tarkoitettu sellainen matkustusasiakirja, jonka Suomi tunnustaa.

kirjallinen selvitys tapahtuneesta. Selvitys on tarpeen, jotta voidaan arvioida pitkäaikaisen viisumin myöntämisen edellytykset.

Käytännössä tarkoituksena on se, että hakija käytössään olevilla keinoilla selvittää oleskelulupakorttinsa olevan hänen kertomallaan tavalla esimerkiksi kadonnut, anastettu tai käyttökelvoton. Jos kortti on kadonnut tai anastettu, kyseisen maan viranomaisille tehtyä katoamis- tai rikosilmoitusta voidaan vaatia ensisijaisesti, jos sellainen on maassa saatavilla.

Muissa tilanteissa selvityksen muoto ja sisältö voi vaihdella huomattavasti. Olennaista on se, että hakija mahdollisimman luotettavasti selvittää tai selittää sen, miten ja miksi hänellä ei ole (toimivaa ja voimassa olevaa) korttia käytössään, vaikka hän on ulkomailla ja tarvitsisi sellaisen Suomeen paluuseen.

Jos hakija ei täydennyspyynnöstä huolimatta toimita selvitystä, voidaan hakemukseen tehdä kielteinen päätös ulkomaalaislain 17 c §:n 2 momentin ja 7 §:n 2 momentin nojalla. Tämä tulee kyseeseen, jos kyse on selvityksen puuttumisesta kokonaan, ei esimerkiksi siitä, että se on epäselvä tai epäuskottava (ks. selvityksen sisällöllisestä arvioinnista tarkemmin luku 3.2.2).

2.4 Henkilöllisyyden tarkistaminen

D-viisumin hakijan on tultava henkilökohtaisesti edustustoon henkilöllisyyden tarkistamista varten (ulkomaalaislain 17 b §:n 3 momentti). Hakijan henkilöllisyys varmistetaan voimassa olevasta matkustusasiakirjasta.

Hakijan henkilöllisyyden tarkistaminen kuuluu niihin D-viisumiin liittyviin tehtäviin, joiden hoitamisen ulkoministeriö voi antaa ulkoiselle palveluntarjoajalle. Tällöin hakija voi käydä ulkoisen palveluntarjoajan luona tunnistautumassa ja ulkoinen palveluntarjoaja voi tarkistaa hänen henkilöllisyytensä.

D-viisumia varten ei erikseen oteta eikä siihen lisätä hakijan sormenjälkiä.

2.5 Hakemusmaksu

D-viisumia koskevan hakemuksen yhteydessä peritään maksuasetuksen (sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta) mukainen käsittelymaksu.

Ulkomaalaislain 10 a § soveltuu myös D-viisumia koskeviin hakemuksiin. Näin ollen hakemuksen käsittelyn jatkaminen sen vireille tulon jälkeen edellyttää, että käsittelystä perittävä maksu on suoritettu. Hakemus raukeaa, jos maksua ei suoriteta kohtuullisessa ajassa. Menettely ja kohtuullisen ajan arviointi ovat vastaavia kuin oleskelulupahakemuksissa.

3 D-viisumin edellytykset

3.1 D-viisumi maahanpääsyn nopeuttamiseksi

3.1.1 Ulkomaalaislain 17 c §:n 1 momentti

Pitkäaikainen viisumi myönnetään nopeutettua maahantuloa varten hakemuksesta kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty:

- 1) oleskelulupa erityisosaamista vaativaan asiantuntijatehtävään 73 §:n nojalla;
- 2) 73 a §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti;
- 3) 80 §:ssä tarkoitettu kasvuyrittäjän oleskelulupa;
- 4) kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) 7 §:n nojalla oleskelulupa mainitun lain 5 §:n 5 kohdassa tarkoitettuna johtajana tai 6 kohdassa tarkoitettuna asiantuntijana;
- 5) kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018) 6 tai 6 a §:ssä tarkoitettu oleskelulupa tutkijalle taikka mainitun lain 7 tai 7 a §:ssä tarkoitettu oleskelulupa opiskelua varten;
- 6) oleskelulupa yrityksen yli- tai keskijohdon tehtäviin 74 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla;
- 7) 5 luvussa tarkoitettu oleskelulupa ansiotyötä varten sertifioidun työnantajan työntekijänä; tai
- 8) 1–7 kohdassa tarkoitettujen henkilön perheenjäsenyyden perusteella oleskelulupa perhesiteen perusteella.

3.1.2 Säännöksen soveltamisesta tarkemmin

Hakijalla täytyy olla vaadittava oleskelulupa:

- D-viisumin myöntäminen on ilman poikkeuksia tai harkintavaltaa kytketty luetelluilla perusteilla myönnettyyn oleskelulupaan. Hakijalla täytyy siten olla jokin seuraavista:
  - erityisasiantuntijan oleskelulupa,
  - EU:n sininen kortti,
  - kasvuyrittäjän oleskelulupa,
  - ICT-oleskelulupa tai liikkuva ICT-oleskelulupa asiantuntijana,
  - ICT-oleskelulupa tai liikkuva ICT-oleskelulupa johtajana,
  - kansallinen tai direktiivin mukainen opiskelijan oleskelulupa,
  - kansallinen tai direktiivin mukainen tutkijan oleskelulupa,

- o ulkomaalaislain mukainen oleskelulupa yli- tai keskijohdon tehtäviin,
  - o ulkomaalaislain 5 luvun mukainen työhön perustuva oleskelulupa sellaisen työnantajan palvelukseen, joka on luvan myöntämishetkellä ollut sertifioitu tai
  - o oleskelulupa perhesiteellä sellaiseen perheenkokojaan, jolla on jokin edellä mainituista luvista.
- Jos hakijalle ei ole eikä hänelle yhtä aikaa D-viisumin kanssa myönnetä tuollaista lupaa, D-viisumia koskevaan hakemukseen tehdään kielteinen päätös sillä perusteella, etteivät 17 c §:n 1 kohdan mukaiset edellytykset viisumin myöntämiselle täyty.

D-viisumia ei ole pakko hakea eikä sitä ole pakko myöntää yhtä aikaa luvan kanssa:

- D-viisumin päätarkoitus on Suomeen pääsyn nopeutuminen heti myönteisen oleskelulupapäätöksen jälkeen. Käytännössä hakijoita voidaan siten ohjeistaa ja neuvoa hakemaan D-viisumia yhtä aikaa siihen oikeuttavan luvan kanssa. Kyseinen menettely on yleensä myös hakijan edun mukainen.
- Laki ei kuitenkaan edellytä yhtä aikaa hakemista eikä myöskään sitä, että viisumi myönnetään yhtä aikaa oleskeluluvan kanssa. Näin ollen, jos hakija jostain syystä hakee D-viisumia myöhemmin ulkomailla niin, että hänellä on ulkomaalaislain 17 c §:n mukainen oleskelulupa voimassa, D-viisumi voidaan myöntää, jos muut edellytykset täyttyvät.

D-viisumi voidaan myöntää, vaikka oleskeluluvan voimassaolo alkaisi myöhemmin kuin luvan myöntämispäivänä. Viisumi myönnetään tällöinkin alkamaan heti ja olemaan voimassa 100 päivää (ks. 4 luku):

- Edellytyksenä D-viisumille on se, että oleskelulupa tietyllä perusteella on myönnetty, ei se, että se on jo voimassa.
- D-viisumia ei kuitenkaan käytännössä voida myöntää niin, että oleskeluluvan voimassaolo alkaisi vasta D-viisumin voimassaolon päätyttyä. Esimerkiksi niin, että opiskelijan oleskelulupa tulisi voimaan 15.3.2024, kun D-viisumin viimeinen voimassaolopäivä olisi 1.3.2024. Sellaisessa tilanteessa hakija ei voisi laillisesti oleskella Suomessa D-viisumilla siihen saakka, että hänellä on voimassa oleva oleskelulupa, vaan väliin jäisi laitonta oleskelua. Tilanne pyritään kuitenkin ensisijaisesti ratkaisemaan hakijan neuvonnalla ja vasta toissijaisesti tekemällä kielteinen päätös.

Perheenjäsenen ei ole pakko hakea lupaa tai saapua yhtä aikaa perheenkokoajan kanssa:

- Perheenjäsenellä D-viisumin edellytys on ulkomaalaislain 17 c §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan se, että perheenkokoajalle on myönnetty momentin 1-7 kohtien mukainen oleskelulupa. Perheenjäsen voi saada D-viisumin silloinkin, kun hän hakee

oleskelulupaa myöhemmin kuin perheenkokoaja. Perheenkokoajalle tulee kuitenkin olla myönnetty sanottu oleskelulupa niin, ettei se ole mennyt voimasta ja perheenjäsenen tulee saada oma lupansa perhesiteellä häneen. Merkitystä ei ole sillä, onko perheenkokoaja jo Suomessa vai vielä ulkomailla.

D-viisumi voidaan myöntää myös lapselle:

- Vaikka perheenjäsen on lapsi, hänelle voidaan hakea ja myöntää D-viisumi kuten muillekin hakijoille. Huoltaja tai muu laillinen edustaja käyttää lapsen puhevaltaa vastaavalla tavalla ja vastaavissa tilanteissa kuin oleskeluluvan kohdalla. D-viisumin myöntämiselle ei ole erityisiä edellytyksiä pelkästään sen vuoksi, että hakija on lapsi. Esimerkiksi lapsen etu ja perhe-elämän suoja tutkitaan käytännössä perhesideoleskeluluvan yhteydessä.

Myönnetty oleskelulupa voi olla myös jatkolupa:

- Ulkomaalaislain 17 c §:n 1 momentin 1-7 kohdissa tarkoitettu oleskelulupa voi olla myös kyseisellä perusteella myönnetty jatkolupa. Säännös ei ole tältä osin yksiselitteinen, mutta kokonaisuutena ja yhdenvertaisuuden vuoksi pykälää on tulkittava niin. Käytännössä tilanne voi tulla eteen erityisesti perheenjäsenen seurattessa perheenkokoajaa myöhemmin Suomeen (perheenkokoajalla on oltava tällöin 1-7 kohtien mukainen lupa).

D-viisumiasia ei vaikuta oleskelulupa-asiaan:

- D-viisumin hakeminen yhtä aikaa oleskeluluvan kanssa ei vaikuta oleskelulupaa koskevaan menettelyyn tai harkintaan muutoin kuin niin, että käytännössä oleskelulupakortti voidaan toimittaa Suomeen, vaikka oleskelulupaa haetaan ulkomailta.

3.2 D-viisumi oleskelulupakorttinsa ulkomailla menettäneille

3.2.1 Ulkomaalaislain 17 c §:n 2 momentti

Pitkäaikainen viisumi myönnetään maahantuloa varten hakemuksesta ulkomailla oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle, jolla on voimassa oleva Suomen myöntämä oleskelulupa, jos hakijan oleskelulupakortti on kadonnut, anastettu, vanhentunut tai se ei muusta vastaavasta syystä ole hakijan hallussa tai käytettävissä. Hakijan on esitettävä oleskelulupakortin menettämisestä selvitys.

3.2.2 Säännöksen soveltamisesta tarkemmin

Momentin tarkoitus on se, että ulkomaalainen, jolla on Suomessa oleskelulupa, mutta ei hallussaan (toimivaa ja voimassa olevaa) korttia sen osoitukseksi, pääsee Suomeen takaisin. Hakijalla on siis periaatteessa oikeus saapua Suomeen ja oleskella maassa, muttei asiakirjaa, jolla voisi osoittaa kyseisen oikeuden esimerkiksi rajalla ja liikenteenharjoittajalle. Oleskelulupakortin

uusimista ei voi hakea ulkomailta eikä edustusto toisaalta myöntää lyhytaikaista viisumia, koska henkilöllä on jo oleskelulupa (ns. paluuehto).

Tarkemmin säännöksen kattamista tilanteista:

- Säännöksen tarkoituksena on kattaa laajasti erilaiset tilanteet, joissa ulkomailla oleva henkilö ei voi käyttää korttiaan Suomeen palaamiseen. Sitä voidaan soveltaa myös tilanteisiin, joissa tilanne selvästi johtuu hakijan omasta erehdyksestä tai huolimattomuudesta. Hän on esimerkiksi unohtanut ottaa kortin mukaansa tai huolehtia siitä, että se on voimassa suunnitellun paluun aikaan. Hakijan on annettava menettämisen syytä edellä kohdassa kuvattu selvitys.
- Hakijan hallussa olevan kortin käyttökelvottomuus voi johtua vanhentumisen lisäksi esimerkiksi sen turmeltumisesta. Turmeltumisesta voi olla kyse esimerkiksi silloin, kun oleskelulupakortin lukulaite on rikkonut kortin sirun.
- Tilannetta, jossa hakija on esimerkiksi myynyt tai muuten lainvastaisesti luovuttanut korttinsa toisen käyttöön taikka muulla tavalla toiminut vilpillisesti, ei voida pitää momentissa tarkoitettuna muuna vastaavana syynä sille, että kortti ei ole hakijan hallussa tai käytettävissä. Jos hakija ei siten pysty esittämään uskottavaa selvitystä tilanteesta tai selitystä tilanteelle taikka muuten on syytä epäillä edellä kuvattua menettelyä, voidaan katsoa, etteivät momentin mukaiset edellytykset D-viisumin myöntämiselle välttämättä täyty.

Arviossa on kuitenkin huomioitava toisistaan huomattavasti eroavat käytännön tilanteet, joihin säännös soveltuu sekä esimerkiksi mahdollisuudet saada luotettavia viranomaisasiakirjoja eri maissa. Jotta D-viisumi voidaan yksittäistapauksessa jättää myöntämättä tällä perusteella, täytyy olla vahvat perusteet katsoa, että hakija on menettänyt korttinsa jollain muulla tavalla kuin hän väittää ja tavalla, jota laki ei salli.

Oleskeluluvasta ja sen voimassaolosta:

- Oleskeluluvan perusteella ei ole merkitystä, vaan kyse voi olla millä vain perusteella myönnetystä luvasta.
- Kun kyse on kortin menettämisestä, D-viisumi myönnetään yhdenvertaisuuden vuoksi aina tällä perusteella. Tämä koskee myös tilannetta, jossa hakijalla on edellä mainittu oleskelulupa tietyllä perusteella, esimerkiksi erityisasiantuntijana.
- Vaikka kortti saattaa olla vanhentunut, oleskeluluvan on oltava D-viisumin myöntämishetkellä voimassa.
- Luvan ei kuitenkaan ole pakko olla voimassa koko D-viisumin voimassaoloaika. D-viisumi voidaan ja tulee edellytysten täyttyessä myöntää myös niin, että se on voimassa luvan päätyttyäkin.
- Jos D-viisumihakemuksen yhteydessä tai muuten ilmenee, että oleskeluluvan peruuttamista tulisi harkita (hakija esim. on ollut vuosia

ulkomailla), Maahanmuuttovirasto voi käsitellä peruuttamisasian ja pitkäaikaista viisumia koskevan asian yhdessä ulkomaalaislain 7 §:n 3 momentin nojalla. Jos oleskelulupa tällöin päätetään peruuttaa, ei ole perustetta myöntää myöskään D-viisumia.

Hakijan toimista hänen Suomeen saavuttuaan:

- D-viisumin myöntäminen ei vaikuta siihen, miten hakijan tulee toimia esimerkiksi uuden luvan hakemisen tai kortin uusimisen suhteen hänen päästyään Suomeen.
  - Jos lupa on voimassa hakijan tullessa Suomeen eikä hänellä ole voimassa olevaa tai toimivaa korttia, hänen tulee normaalisti uusia oleskelulupakorttinsa.
  - Jos itse lupakin on ehtinyt mennä voimasta hakijan ollessa ulkomailla, hänen tulee Suomeen saavuttuaan yleensä hakea uutta ensimmäistä oleskelulupaa. Tulkinta siitä, onko hakija ollut sillä tavalla ulkomailla, että hänen tulee hakea uutta ensimmäistä lupaa, tehdään kuten muissakin tilanteissa.
- Korttinsa menettäneiden perheenjäsenille ei voida myöntää D-viisumia, elleivät he itse täytä sen edellytyksiä.

3.3 Matkustusasiakirjan voimassaolo

Kuten edellä todetaan, lain mukaan D-viisumihakemukseen täytyy aina liittää voimassa oleva matkustusasiakirja (UlkL 17 b §), johon D-viisumi liitetään tarrana. Jos sellaista ei ole toimitettu, D-viisumia ei voida myöntää.

D-viisumin myöntämistä ei sen sijaan ole lain tasolla varsinaisesti kytketty matkustusasiakirjan voimassaoloon. Koska D-viisumi kuitenkin myönnetään Suomeen saapumista varten ja liitetään tarrana passiin, sitä ei voida myöntää liitettäväksi passiin, joka ei ole myöntämishetkellä voimassa. Hakija tarvitsee Suomeen saapumiseen sekä voimassa olevan matkustusasiakirjan että siinä olevan voimassa olevan D-viisumin.

- Jos passi ei ole D-viisumin myöntämishetkellä voimassa, hakijaa kehoitetaan toimittamaan voimassa oleva matkustusasiakirja. Jos hän ei tee niin, D-viisumia ei myönnetä. Jos samaan aikaan on vireillä oleskelulupahakemus, voimassa olevan matkustusasiakirjan puute vaikuttaa todennäköisesti myös sen ratkaisuun kielteisesti, jolloin perusteena D-viisumin epäämiseksi voi olla myös luvan epääminen.

D-viisumin voimassaolon pituuttakaan ei laissa kytketä matkustusasiakirjan voimassaoloon. Kuten jäljempänä todetaan, D-viisumi myönnetään aina 100 päiväksi myöntämispäivästään alkaen. Voi siis syntyä tilanne, jossa D-viisumi on pidempään voimassa kuin matkustusasiakirja, johon se on liitetty.

- Hakija kuitenkin tarvitsee voimassa olevan, D-viisumitarran sisältävän passin Suomeen saapumiseen, joten Migrin tulee ohjeistaa hakijoita siitä, että passin on oltava voimassa vähintään siihen asti, kun hakija aikoo saapua Suomeen. Jos hakemus- tai myöntämisvaiheessa näyttää siltä, ettei tämä toteudu, hakijaa tulee neuvoa asiasta. Viime

sijassa hakija kuitenkin itse harkitsee sen, miten hän asian suhteen toimii. Jos hakija haluaa varmistaa, mitä asiakirjoja hän tarvitsee rajanylitykseen, häntä voidaan neuvoa olemaan yhteydessä Rajavartiolaitokseen.

3.4 SIS-tarkistus

SIS-rajatarkastusasetuksen⁵ ja SIS-palautusasetuksen⁶ mukaan jäsenvaltioiden on neuvoteltava maahantulokielto- tai palautuskuulutuksen tehneen jäsenvaltion kanssa ennen kuin se myöntää hakijalle oleskeluluvan tai D-viisumin. Tämä vaatii käytännössä sitä, että myös D-viisumin hakijan mahdollinen SIS-kuulutus tarkistetaan ennen luvan myöntämistä. Yleensä tarkistus ja mahdollinen lisätietojen vaihto sekä neuvottelu voidaan kuitenkin tehdä yhtä aikaa käsiteltävän oleskelulupa-asian yhteydessä.

- Käytännössä D-viisumia koskevaa hakemusta käsitellään useimmiten yhtä aikaa oleskelulupaa koskevan hakemuksen kanssa. Viimeksi sanotun yhteydessä tehdään tarkistus SIS-järjestelmään, jolloin sellaista ei tarvitse tehdä toista kertaa D-viisumia koskevassa asiassa. Sama koskee mahdollisia tietojenvaihtoa ja neuvotteluja. Kuulutukset ovat hakijakohtaisia ja SIS-asetusten soveltuvat artikkelit koskevat samalla tavalla sekä oleskelulupia että D-viisumeita, joten ei ole velvoitetta tai käytännön tarvetta tehdä samoja toimenpiteitä kahteen kertaan.
- Jos SIS-kuulutus estää oleskeluluvan myöntämisen, myöskään D-viisumia ei voida myöntää. Jos oleskelulupa myönnetään ja toista jäsenvaltiota pyydetään peruuttamaan kuulutuksensa, myös D-viisumi voidaan myöntää, jos sen muut edellytykset täyttyvät.
- Jos D-viisumia käsitellään niin, ettei oleskelulupaa koskeva hakemus ole yhtä aikaa vireillä, viisumia koskevan hakemuksen yhteydessä tehdään uusi tarkistus SIS-järjestelmään. Tämä koskee esimerkiksi tilannetta, jossa D-viisumia haetaan siksi, että oleskelulupakortti on ulkomailla menetetty. Tällöin on huomattava myös se, ettei Suomen aiemmin myöntämä oleskelulupakaan voi jäädä yhtä aikaa voimaan mahdollisen kuulutuksen kanssa, vaan jompikumpi on peruutettava vastaavasti kuin muissa tilanteissa, joissa Suomen oleskeluluvan haltijalla havaitaan olevan kuulutus SIS-järjestelmässä. Jos Suomen myöntämä oleskelulupa jää voimaan, hakijalle voidaan myöntää myös D-viisumi. Jos luvan peruuttamista harkitaan, D-viisumiasia ja peruuttamisasia voidaan käsitellä yhtä aikaa kuten muissakin vastaavissa tilanteissa (ks. luku 3.2.2).

---

⁵ EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2018/1861; 27 artikla

⁶ EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2018/1860; 9 artikla

3.5 Muu selvittäminen

3.5.1 D-viisumi maahantulon nopeuttamiseksi

D-viisumin myöntämisen edellytyksenä maahantulon nopeuttamiseksi on se, että hakijalle on myönnetty tietynlainen oleskelulupa (ks. tarkemmin luvut 3.1.1 ja 3.1.2). Kyseistä oleskelulupaa käsitellessä selvitetään esimerkiksi ulkomaalaislain 36 §:n mukaiset yleiset edellytykset, vaadittava toimeentulo ja kunkin lupaperusteen erityiset edellytykset. Ne vaikuttavat käytännössä sitä kautta myös D-viisumiasian ratkaisuun eikä niitä ole erikseen säädetty D-viisumin edellytyksiksi. Kyseisiä edellytyksiä ei siten selvitetä uudelleen D-viisumia koskevan hakemuksen yhteydessä rekisteritarkistuksilla tai muulla tavoin.

3.5.2 D-viisumi oleskelulupakortin menettäneille

Oleskelulupakortin menettäneillä tilanne voi olla käytännössä hieman erilainen kuin edellä kuvattu, vaikka heilläkin on oleskelulupa voimassa. Luvan myöntämisestä saattaa olla kulunut pitkä aika silloin, kun D-viisumia haetaan.

Kuten edellä todetaan, jos oleskelulupa päätetään peruuttaa, ei D-viisumin myöntämiselle ole edellytyksiä. Lisäksi voidaan huomioida ulkomaalaislain 11 §:n 1 momentin mukaiset maahantulon edellytykset, koska D-viisumi myönnetään maahantuloa varten. Jos on jo D-viisumia harkittaessa selvää, etteivät nämä edellytykset täyty, voidaan siihen oikeuttava D-viisumikin jättää myöntämättä.

Käytännössä itsenäistä merkitystä voi saada yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantaminen (5 kohta), jos tulee ilmi siihen viittaavia seikkoja. Tällöinkin tulee huomioida se, että hakijalla on oleskelulupa Suomessa ja mahdollisesti takanaan pitkä asuminen maassa sekä merkittäviä siteitä maahan. Lisäksi on huomioitava se, ettei ulkomailla olevaa henkilöä voida karkottaa ja määrätä maahantulokieltoon. Lähtökohta on siten se, että hakijan oleskeluun puututaan tarvittaessa ja edellytysten täytyessä oleskeluluvan peruuttamisen ja/tai tulevan karkottamisen kautta, eikä niin, että estetään Suomeen saapuminen D-viisumin epäämällä, vaikka lupa jää voimaan.

4 D-viisumin myöntäminen ja voimassaolo

4.1 Myöntäminen

Maahanmuuttovirasto myöntää D-viisumin (ulkomaalaislain 31 a §). Näin ollen virasto käsittelee D-viisumia koskevan hakemuksen ja tekee siihen päätöksen vastaavasti kuin oleskelulupa-asiaan.

Päätös D-viisumista tehdään aina yhtä aikaa oleskelulupaa koskevan päätöksen kanssa, jos se on käytännössä mahdollista.

4.2 Voimassaolo ja matkustaminen

D-viisumi, joka on myönnetty 17 c §:n perusteella, on voimassa 100 vuorokautta viisumin myöntämispäivästä (Ulkomaalaislain 17 d §). Tällä hetkellä D-viisumi voidaan myöntää vain 17 c §:n perusteella eikä lain sanamuoto mahdollista voimassaoloa koskevaa harkintaa tai poikkeuksia. Näin ollen D-viisumi myönnetään *aina* niin, että sen voimassaolo alkaa myöntämispäivästä ja jatkuu siitä 100 vuorokautta eteenpäin (matkustusasiakirjan voimassaolon ja sen pituuden vaikutuksesta, ks. tarkemmin luku 3.3.)

D-viisumin mahdollistamia matkustuskertoja ei ole rajoitettu, joten periaatteessa sitä voidaan käyttää useampaan rajanylitykseen, jos se jostain syystä on tarpeen.

Suomen myöntämällä D-viisumilla voi matkustaa ja oleskella muualla Schengen-alueella vastaavasti kuin oleskeluluvalla. Hakija voi siis käytännössä esimerkiksi saapua toisen Schengen-valtion kautta.

5 D-viisumin peruuttaminen

5.1 Peruuttamisen edellytykset

D-viisumi on voimassa ainoastaan 100 päivää, joten sen peruuttaminen tulee käytännössä harvoin kyseeseen. Peruuttaminen kuitenkin on ulkomaalaislain 17 e §:n mukaisesti mahdollista.

- D-viisumi on peruutettava, jos niitä edellytyksiä, joiden perusteella se myönnettiin, ei enää ole olemassa (ulkomaalaislain 17 e §:n 1 momentti). Hallituksen esityksen (HE 122/2021, s. 37) mukaan tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa peruutetaan oleskelulupa, jonka perusteella D-viisumi on myönnetty. Tilanne voinee tulla eteen esimerkiksi silloin, jos pian oleskeluluvan myöntämisen jälkeen huomataan sen perustuneen hakijan antamiin väriin tietoihin.
- D-viisumi on peruutettava myös, jos hakija on sitä hakiessaan antanut henkilöllisyyttään koskevia tai muita päätökseen vaikuttaneita väriä tietoja taikka salannut sellaisen seikan, joka olisi estänyt D-viisumin myöntämisen (ulkomaalaislain 17 e §:n 2 momentti). Hallituksen esityksen (HE 122/2021, s. 37) mukaan kyseessä on viisumin peruuttaminen tilanteessa, jossa sen myöntämisen jälkeen ilmenee momentin mukaisia seikkoja, jotka eivät suoranaisesti ole viisumin myöntämisen edellytyksiä, mutta joilla kuitenkin on merkitystä viisumin voimassaoloon.

5.2 Peruuttamismenettely

Maahanmuuttovirasto päättää ulkomaalaislain 31 a §:n 2 momentin mukaan D-viisumin peruuttamisesta. Viisumin haltijaa on yleensä kuultava hallintolain 34 §:n mukaisesti ennen päätöksen tekemistä.

D-viisumin peruuttamisesta on tehtävä sitä koskevat merkinnät viisumiin (ulkomaalaislain 17 e §:n 3 momentti). Hallituksen esityksen (HE 122/2021, s. 37) mukaan peruuttamista koskeva merkintä käsittäisi viisumiin tehtävän leiman, josta ilmenee, että viisumi on peruutettu. Lisäksi viisumiin tulisi tehdä selkeästi sellaiset merkinnät, ettei viisumia enää voida uudelleen käyttää. Viisumitarran optisesti vaihtuva tekijä, turvatekijänä käytetty piilokuva ja sana "viisumi" olisi tuhottava yliviivaamalla se.

Laissa tai hallituksen esityksessä ei ole mainintaa siitä, minkä viranomaisen tulee kulloinkin tehdä kyseiset merkinnät. Lähtökohtana voidaan tällöin pitää sitä, että Maahanmuuttoviraston tulee peruuttamispäätöksestä vastaavana viranomaisena huolehtia siitä, että merkinnät tulevat tehtyä.

6 D-viisumin tiedoksianto

D-viisumia koskeva ulkomaalaislain mukainen päätös on annettava tiedoksi hakijalle. Päätös annetaan tiedoksi kuten oleskelulupapäätökset. Myös sähköinen tiedoksianto on mahdollinen. Myönteisen päätöksen kohdalla voidaan yleensä toimittaa tavallinen tiedoksianto mutta kielteinen päätös on annettava tiedoksi todisteellisesti.

Tiedoksiannon toimittaa Maahanmuuttovirasto tai sen pyynnöstä Suomen edustusto. Edustusto myös liittää viisumitarran matkustusasiakirjaan mutta se ei ole päätöksen tiedoksianto, vaan erillinen toimenpide.

Käytännössä D-viisumia sekä siihen liittyvää oleskelulupaa koskevat päätökset annetaan usein tiedoksi samanaikaisesti. Viisumipäätöstä ei anneta tiedoksi perheenkokoajalla tai hakijan työnantajalle, vaikka päätös liittyisikin perhesiteen tai ansiotyön perusteella myönnettävään oleskelulupaan.

7 D-viisumia koskeva muutoksenhaku

D-viisumia koskevaan päätökseen haetaan muutosta kuten oleskelulupaa koskevaan päätökseen. Muutoksenhaku aika alkaa kulua päätöksen lain mukaisesta tiedoksiannosta, ei viisumin liittämisestä passiin.

Jos oleskelulupaa haetaan perhesiteellä, myös perheenkokoajalla on vakiintuneesti valitusoikeus oleskelulupapäätöksestä. Lähtökohtana voidaan kuitenkin pitää sitä, ettei perheenkokoajalla ole valitusoikeutta D-viisumia koskevasta päätöksestä, vaikka D-viisumia haettaisiin perhesideoleskelulupaan liittyen (ulkomaalaislain 17 c §:n 1 momentin 8 kohta).

Vastaavasti myöskään työnantajan valitusoikeus ei koske D-viisumipäätöstä, vaikka työperusteinen oleskelulupahakemus ja D-viisumihakemus oltaisiin ratkaistu yhtä aikaa ja työnantajalla olisi tapauskohtainen valitusoikeus oleskelulupapäätöksestä.

Jos perheenkokoaja tai työnantaja jossain tapauksessa haluaa valittaa D-viisumipäätöksestä, valitusoikeudesta päättää aina viime kädessä hallintotuomioin. Maahanmuuttovirasto voi antaa asiassa hallinto-oikeudelle lausunnon, jossa se toteaa käsityksensä valitusoikeuden puuttumisesta.